

POSTANOWIENIE Z DNIA 22 KWIETNIA 2010 R.

IV KZ 17/10

Niedopuszczalne jest przy kasacji strony, wniesionej na korzyść oskarżonego od wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, ze wskazaniem jedynie rażącej obrazy prawa innej niż obraza art. 439 k.p.k., podnoszenie następnie uchybień wymienionych w tym ostatnim przepisie, już po jej złożeniu i po upływie terminu do wniesienia kasacji, w tym dopiero w zażaleniu na odmowę przyjęcia tego środka zaskarżenia. Zaistnienie takiego uchybienia może natomiast wówczas skarżący zasygnalizować w trybie określonym w art. 9 § 2 k.p.k. sądowi właściwemu do wznowienia postępowania, gdyż są one podstawą do wznowienia procesu z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.).

Przewodniczący: sędzia SN T. Grzegorzczak.

Sąd Najwyższy w sprawie Romana M., skazanego z art. 286 § 1 k.k., po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2010 r. zażalenia obrońcy skazanego na Zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 stycznia 2010 r., o odmowie przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 września 2009 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w D. z dnia 6 kwietnia 2009 r.,

u t r z y m a ł w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 6 kwietnia 2009 r. Roman M. został uznany za winnego popełnienia przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i skazany za nie dwukrotnie na kary po roku pozbawienia wolności, z orzeczeniem kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, ale z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Po rozpoznaniu apelacji oskarżonego od tego orzeczenia Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 18 września 2009 r. utrzymał je w mocy. Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wywiódł początkowo sam skazany, ale następnie złożył ją o podobnej treści jego obrońca z wyboru, ustanowiony już wcześniej w toku procesu, podnosząc w niej zarzuty obrazy art. 286 k.k. oraz art. 20 i 46 § 1 k.k., a także art. 5 i 424 k.p.k., z wnioskiem o uniewinnienie oskarżonego lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarządzeniem z dnia 18 stycznia 2010 r. Prezes Sądu Okręgowego w K. odmówił przyjęcia tej skargi wskazując, że dotyczy ona wyroku skazującego z zawieszeniem orzeczonej kary pozbawienia wolności, a nie podnosi zarzutu z art. 439 k.p.k., przeto jest niedopuszczalna. W zażaleniu na tę decyzję obrońca skazanego podniósł, że w sprawie tej naruszono jednak art. 439 k.p.k., gdyż istniały w niej wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, a on sam dowiedział się o tym dopiero w styczniu 2010 r. od oskarżonego, który dostarczył mu wówczas odpisy opinii psychiatrycznych i psychologicznych z innej sprawy z końca lat 1990 (dołączone do zażalenia), a nadto, że ponieważ sam oskarżony „w pierwszej kolejności sporządził osobistą kasację, obrońca nie mógł podnieść innych zarzutów”, ale – jak wskazuje skarżący – zarzut braku badań psychiatrycznych i tak „stanowi przesłankę z art. 439 k.p.k. i jest uwzględniany niezależnie od granic zażalenia i podniesienia o charakterze zarzutu” (sic! – SN).

Rozpoznając to zażalenie Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja na korzyść oskarżonego od wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary jest niedopuszczalna (art. 523 § 2 k.p.k.), chyba że jest ona wnoszona „z powodu uchybień z art. 439 k.p.k.” (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.) albo wnosi ją Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich (art. 523 § 4 pkt 2 k.p.k.). Prawdą jest, że uchybienia określone w art. 439 k.p.k. są także w postępowaniu kasacyjnym uwzględniane z urzędu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k.), ale – co naturalne – jedynie w dopuszczalnym postępowaniu kasacyjnym. Sąd Najwyższy bierze więc pod uwagę te uchybienia, ale tylko wtedy, gdy sama kasacja jest dopuszczalna, zatem także tylko wówczas strona, która w samej skardze uchybienia takiego nie podniosła może wskazywać na nie także po złożeniu kasacji. Warunkiem pozostaje tu więc wymóg złożenia kasacji, która jest w ogóle dopuszczalna. Skoro art. 523 § 2 k.p.k. wyłącza kasację stron na korzyść oskarżonego od wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. eliminuje to wyłączenie jedynie wobec kasacji „wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k.”, to tym samym wymaga dla dopuszczalności takiej skargi, aby te uchybienia były wskazane w samej kasacji lub w jej uzupełnieniu, ale złożonym jeszcze przed upływem terminu do wniesienia tego środka zaskarżenia. Podnoszenie tych uchybień później jest prawnie nieskuteczne, gdyż odnosi się do kasacji niedopuszczalnej. W sytuacji określonej w art. 523 § 2 k.p.k. kasacja dla swej prawnej dopuszczalności ma być bowiem wniesiona „z powodu uchybień z art. 439 k.p.k.”, a nie z uwagi na inne naruszenia prawa. Zatem niedopuszczalne, a więc nieskuteczne, jest przy kasacji strony, wniesionej na korzyść oskarżonego od wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, ze wskazaniem jedynie rażącej obrazy prawa innej niż obraza art. 439 k.p.k., podnoszenie następnie uchybień wymie-

nionych w tym ostatnim przepisie, już po jej złożeniu i po upływie terminu do wniesienia kasacji, w tym dopiero w zażaleniu na odmowę przyjęcia tego środka zaskarżenia. Zaistnienie takiego uchybienia może natomiast wówczas skarżący zasygnalizować w trybie określonym w art. 9 § 2 k.p.k. sądowi właściwemu do wznowienia postępowania, gdyż są one podstawą do wznowienia procesu z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.). Powyższe wskazuje, że zażalenie skarżącego nie jest zasadne, a wydane zarządzenie w pełni prawidłowe.

Na marginesie należy podnieść, iż niezrozumiałe jest stanowisko obrońcy z wyboru, że skoro pierwszą w tej sprawie była kasacja własna oskarżonego, to nie mógł on w kasacji swojego autorstwa podnieść innych zarzutów. Taka postawa oznacza niezrozumienie sytuacji prawnej obrońcy w procesie karnym, który w działaniu na korzyść klienta nie jest związany – odmiennie niż pełnomocnik strony – jego wolą i jest w tym zakresie samodzielny. W tej sprawie autor kasacji był zresztą ustanowiony przez oskarżonego w postępowaniu odwoławczym i sam występował o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, zatem kolejność występowania z kasacją nie miała żadnego znaczenia. Po wtóre, co może mieć znaczenie także na gruncie wskazanego wcześniej art. 542 § 3 k.p.k., nie jest też zrozumiałe, o które z uchybień z art. 439 k.p.k. chodzi autorowi zażalenia, gdyż nie wskazuje on żadnego z licznych punktów § 1 tego przepisu, a sam brak opinii psychiatrycznej nie jest ujęty w żadnym z nich. Gdyby zaś miało chodzić o wątpliwości, co poczytalności oskarżonego jako podstawy do obrony obowiązkowej (pkt 10 § 1 art. 439 w zw. z art. 79 § 1 k.p.k.), to trzeba zauważyć, że oskarżony miał w tym procesie obrońców z wyboru w toku całego postępowania sądowego.

Mając to wszystko na uwadze orzeczono jak na wstępie.